

Full diocesà

9 de febrer del 2025

p4 i p5 —Una mirada a les obres de restauració i manteniment del nostre patrimoni

p6 —Reflexió sobre el paper del papa Pius XII durant la II Guerra Mundial

«Jo vaig respondre: “Aquí em teniu: envieu-m'hi”»

Diumenge V durant l'any / Cicle C

Lectura del llibre d'Isaïes

L'any que morí el rei Ozies vaig veure el Senyor assegut en un tron alt i prominent. Els plecs del seu mantell omplien el temple. L'assistien, drets, uns serafins que cridaven l'un a l'altre: «Sant, sant, sant és el Senyor de l'univers, tota la terra és plena de la seva glòria.» Aquell crit feia estremir els muntants de les portes i l'edifici s'omplia de fum. Jo vaig dir: «Ai de mi, no podré parlar! Jo que sóc un home de llavis impurs i visc enmig d'un poble de llavis impurs, he vist amb els meus ulls el rei, el Senyor de l'univers.» Llavors un dels serafins volà cap a mi duent amb uns molls una brasa que havia pres de l'altar. Em tocà els llavis amb aquella brasa i em digué: «Això t'ha tocat els llavis: ja ha desaparegut la teva culpa, el teu pecat ja ha estat esborrat.» Després vaig sentir la veu del Senyor que deia: «Qui enviaré? Qui ens hi anirà?» Jo vaig respondre: «Aquí em teniu: envieu-m'hi.» (6,1-2a,3-8)

Salm responsorial

Us vull cantar a la presència dels àngels, Senyor.
[137]

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, [us recordo la bona nova que us vaig anunciar i que vosaltres acollíreu; fins ara us hi manteniu fermes i per ella obteniu la salvació. No crec pas que us convertís-siu en va a la fe. Per tant, si encara ho reteniu, recordeu amb quines paraules us vaig anunciar la bona nova.] Primer de tot us vaig transmetre el mateix ensenyament que jo mateix havia rebut, és a dir, que Crist, com deien ja les Escriptures, morí pels nostres pecats, que fou sepultat i que al tercer dia, com deien ja les Escriptures, ressuscità. Que després s'aparegué a Quefes i després als dotze. Després s'aparegué a més de cinc-cents germans a la vegada; molts d'aquests encara viuen, però alguns ja són morts. Després s'aparegué a Jaume, i més tard a tots els apòstols. Finalment, el darrer de tots, com un que neix fora de temps, se m'aparegué fins i tot a mi. [...]

Tant si sóc jo com si són ells, això és el que vosaltres heu cregut.
(15,1-11)

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc

En una ocasió la gent s'aglomerava sobre Jesús per escoltar la paraula de Déu. Ell, que es trobava vora l'estany de Genesaret, veié dues barques a la platja. Els pescadors n'havien baixat i rentaven les xarxes. Pujà en una de les barques, que era de Simó, li demanà que l'apartés una mica de terra, s'assegué i ensenyava la gent de la barca estant.

Quan acabà de parlar, digué a Simó: «Tira endins, i caleu les xarxes per pescar.» Simó li respongué: «Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i no hem pescat res, però ja que vós ho dieu calaré les xarxes.» Així que ho feren agafaren tant de peix que les xarxes s'esquinçaven. Llavors feren senyal als pescadors de l'altra barca que vinguessin a ajudar-los. Ells hi anaren, i ompliren tant les barques que quasi s'enfonsaven. Simó Pere, en veure això, es llançà als genolls de Jesús i li deia: «Senyor, allunyeu-vos de mi, que sóc un pecador.» Ni ell ni cap dels qui anaven amb ell no se sabien avenir d'una pesca com aquella. Igual passà amb Jaume i Joan, fills de Zebedeu, que eren socis de Simó. Però Jesús digué a Simó: «No tinguis por: des d'ara seràs pescador d'homens.» Llavors tornaren a terra les barques, ho deixaren tot i se n'anaren amb ell.

(5,1-11)

«Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i no hem pescat res, però ja que vós ho dieu calaré les xarxes»

«...ja que vós ho dieu, calaré les xarxes»

Andrey Castrillón, prev.

Jesús no és un simple caminant que voreja el llac de Galilea. El seu ministeri, que va començar a la sinagoga de Natzaret, s'eixampla ara des de la barca de Simó Pere, una figura simbòlica de l'Església. Jesús és el Mestre que s'adreça al seu poble per instruir-lo amb el missatge del Regne de Déu, el qual dona sentit i plenitud a l'existència humana.

La Paraula de Jesús, proclamada des de la barca, té un poder que supera qualsevol discurs ordinari. Qui l'escolta no rep un simple ressò de paraules, sinó la força viva i poderosa de Déu que pot transformar la vida. Així ho experimenta Simó Pere quan, obeint l'ordre de Jesús de calar les xarxes mar endins, descobreix que la Paraula divina genera una pesca abundosa i inesperada, la qual cosa evidencia la fecunditat que produeix actuar en el nom de Jesús.

Tanmateix, l'evangelista Lluc ens convida a anar més enllà del signe miraculós. Amb la metàfora de passar de pescador de peixos a pescador d'homes se subratlla la transformació profunda de Simó i la seva missió futura com a capdavanter en la comunitat dels deixebles. Aquest canvi de perspectiva, des de l'activitat quotidiana a la missió espiritual, simbolitza la crida que tots els creients rebem: deixar-nos transformar per la Paraula i participar en la construcció del Regne de Déu.

Hem de confiar en la Paraula de Jesús, fins i tot quan les circumstàncies semblen adverses o quan les nostres experiències ens podrien portar al desànim. Pere, pescador expert, havia treballat sense resultats abans d'obeir Jesús, però la seva fe li va obrir les portes a una pesca sobreabundosa. El camí que hem de fer com a deixebles demana fe, obediència i disponibilitat per a guiar els altres cap a Crist. L'Església, com la barca de Simó, és l'espai des d'on aquesta crida i missió es fan presents al món.

La imatge

«Tira endins i caleu les xarxes per pescar.» Uns pescadors experimentats, que no havien tingut èxit aquella nit, van obeir i aconseguiren una gran captura. Primer, la barca havia servit a Jesús com a plataforma per a predicar a una multitud. Ara els pescadors que li havien prestat la barca l'obeiran per a convertir-se en els primers apòstols: aquell mateix dia deixaran de ser pescadors per seguir-lo i actuar com a enviats seus.

La pesca miraculosa 1515). Cartró de Rafael

Agenda

Lit. hores: Setmana I

10 dilluns

—Santa Escolàstica, vg.
Gn 1,1-19 / Salm 103 / Mc 6,53-56

11 dimarts

La Mare de Déu de Lurdes
Jornada mundial dels malalts
Gn 1,20-2,4a / Salm 8 / Mc 7,1-13

12 dimecres

—Santa Eulàlia, mr.
Gn 2,4b-9.15-17 / Salm 103 /
Mc 7,14-23

13 dijous

—Sant Benigne, prev. mr.
Gn 2,18-25 / Salm 127 / Mc 7,24-30

14 divendres

—Sant Ciril i Metodi, patrons
d'Europa
—Sant Valentí de Roma, prev. Mr.
—Sant Valentí de St. Benet de Bages,
bisbe i mr.
Ac 13,46-49 / Salm 116 / Lc 10,1-9

15 dissabte

—Santa Faustí i Jovita, germans mrs.
—Sant Claudi de la Colombière,
jesuïta
Gn 3,9-24 / Salm 89 / Mc 8,1-10

16 diumenge VI durant l'any / Cicle C

—Santa Juliana de Nicodemia, vg. mr.
Jr 17,5-8 / Salm 1 / 1C 15,12.16-20 /
Lc 6,17.20-26

El patrimoni que ens obre finestres a l'infinit: intervencions i restauracions al bisbat durant el 2024

Sovint diem que els infinits elements que conformen el patrimoni cultural de l'Església són «les eines i els llocs». Eines i llocs que ens permeten de celebrar, en tota la seva diversitat, les activitats pròpies de la vida cristiana: els sacraments, les festes de l'any litúrgic, les pregàries individuals i col·lectives, la nostra vida de cada dia.

A les persones que ens toca de tenir i ajudar a tenir cura del patrimoni cultural del bisbat ens agrada imaginar també el nostre patrimoni artístic com una finestra. Una finestra és feta de fusta, vidre i porticons, si. Però una finestra és sobretot l'accés a l'infinit, més enllà de les nostres habitacions esquifides. La finestra, feta de matèria, ens dona pas a un mon etern que ens enfronta amb l'inefable.

I és clar que tot aquest patrimoni, tan valuós en diferents aspectes, necessita molt sovint unes atencions que no

són fàcils de fer: reparacions, restauracions, reconstruccions, neteges... Al llarg dels segles, les comunitats parroquials han anat tenint cura del seu patrimoni; l'han creat, l'han mantingut, l'han reparat. I aquesta atenció constant no s'atura mai.

Voldríem remarcar, en aquest article, un seguit d'intervencions en el patrimoni que han tingut lloc durant el passat any 2024. Són potser les intervencions més cridaneres que s'han dut a terme al bisbat, però cal posar-les sempre al costat de multitud d'accions petites, que sovint passen desapercebudes, que es fan constantment en tots els indrets i que permeten que la vida ordinària de les comunitats vagi fluïnt amb normalitat.

Si parlem de patrimoni arquitectònic, podem començar per la **catedral de Sant Pere**, que, a l'espera de noves obres molt importants en el seu claus-

tre i en les pintures murals de Sert, ha experimentat obres de manteniment a la façana, a la teulada i mesures d'accessibilitat. També a la **Seu de Manresa** s'ha executat, com cada any, una altra fase de les obres del seu Pla Director, restaurant tram rere tram capelles laterals entre contraforts.

Una mirada a les obres de restauració i manteniment de les nostres esglésies i monuments

La continuïtat en les obres de la Seu és possible gràcies a la complicitat exemplar, des de fa molts anys, entre la parròquia, el bisbat, l'Ajuntament de Manresa, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona, per tal d'anar tirant endavant les obres indicades en el pla esmentat. **Les parròquies de Moià i Calaf han acabat la restauració dels seus grans campanars**, dues fites patrimonials espectaculars, també amb ajut institucional. **L'església parroquial de Sant Esteve de Llanars, el monestir de Santa Maria de Ripoll i Sant Pau de Manlleu** també han fet obres de reparació i manteniment de les seves cobertes.

Si ens fixem en les intervencions en béns mobles, la llista augmenta. Durant el 2024 dues de les més rellevants esglésies del bisbat pel que fa a decoració mural han acabat la restauració de les pintures artístiques que ornem les seves parets. Es tracta

de **l'església parroquial de Gràcia de Manlleu**, que ha netejat íntegrament el seu interior, cobert per unes extraordinàries pintures de l'artista torellonenc Joan Rifà l'any 1961, i del **cambril dels Sants Màrtirs de la Pietat de Vic**, decorat íntegrament per pintures murals i sobre tela del pintor vigatà Marià Colomer, fetes vers 1790. La Pietat ha trigat quatre anys a poder restaurar la totalitat de les pintures, degut a la seva extensió i dificultat.

En aquest mateix àmbit, l'any passat es va enllestir la nova **decoració pictòrica i el retaule major de l'església del Seminari de Vic**, feta pel centre Aletti.

Altres béns mobles restaurats han estat **el marc del quadre renaixentista de la Pentecosta de la catedral de Vic** —que ja havia estat restaurat fa uns quants anys—, de gran valor i amb autoria documentada. També s'ha

restaurat el **retaule de Sant Pere de Vallcàrquera**, un petit retaule barroc, de factura humil però amb una sensibilitat popular digna d'admirar.

Més enllà de les intervencions físiques, el 2024 també ha estat el moment de poder redactar dos profunds plans directors per a uns edificis complexos: **els monestirs de Santa Maria de Lluçà i de Santa Maria de l'Estany**. Aquests plans directors marcaran les futures intervencions de dos conjunts monacals molt semblants, històricament i patrimonialment.

És d'agrair el treball i col·laboració de tantes persones per a fer possible aquestes intervencions, així com de totes les altres que no han aparegut en aquesta llista. Rectors i feligresos, paletes i restauradors, arquitectes, personal administratiu, administracions públiques i nombrosos col·laboradors anònims: moltes gràcies a tots!

Reflexió sobre els silencis i les actuacions de Pius XII durant la II Guerra Mundial

El Dr. Ramon Corts va oferir una conferència a Igualada

El diumenge dia 19 de gener, dins els actes del 75è aniversari de la concessió del títol de basílica, la parròquia de Santa Maria d'Igualada va afrontar amb una conferència la figura del papa Pius XII i el seu controvertit paper durant la II Guerra Mundial. Ho va fer de la mà d'un dels majors experts catalans en la qüestió, el Dr. Ramon Corts, historiador i investigador des de fa decennis a l'Arxiu Secret Vaticà.

El conferenciant va dir que sobre Pius XII pesen tres grans hipòtesis: la qüestió jueva, la qüestió dels «silencis» durant l'Holocaust i la visió d'un personatge ja superat en el temps, anterior al Concili Vaticà II. A més, considera que Pius XII és un papa que suscita més «passió que estudi» i això és una greu dificultat.

En primer lloc, l'historiador va negar amb rotunditat que el papa fos filonazi o filofeixista. Ell mateix va sofrir atacs de les joventuts hitlerianes i va publicar l'encíclica *Mit brennender Sorge* de 1937 contra el nazisme i l'encíclica *Non abbiam*

mo bisogno de 1931 contra el feixisme italià. Per testimonis, Pius XII considerava Hitler un boig a qui no es podia provocar.

En segon lloc, Corts va afirmar que el sant pare estava perfectament informat de l'Holocaust i de tots els crims contra la humanitat produïts pel nazisme, especialment perquè tenia contacte directe amb grups d'opositors al règim nacional-socialista.

Per últim, i amb aquests dos pressupòsits, va afrontar la qüestió dels silencis de Pius XII. En primer lloc, afirmà que no foren uns silencis absoluts, sinó que en els radiomissatges nadalencs el pontífex denunciava els «exterminis contra les races», tanmateix, és veritat, sense citar explícitament Hitler o l'Holocaust. Aquest no és solament una «qüestió jueva», sinó que sota el règim nazi van morir desenes de sacerdots i bisbes catòlics de diversos països als camps de concentració i d'extermini.

Les raons foren, segons el conferenciant, tres: la primera, els seus dubtes sobre qui guanyaria la guerra. Pius XII tenia por d'un triomf de l'URSS que arrasaria el cristianisme occidental i confiava en una «domesticació» del nazisme amb el temps, a l'estil del concordat que es va assolir amb les autoritats nacionalsocialistes. En segon lloc, i en aquest context d'incertesa sobre el final de la guerra, Pius XII es volia postular com un àrbitre de la pau després de la guerra i no volia prendre part per no perjudicar aquest paper. Per últim, l'experiència d'Holanda, on després d'unes protestes de Pius XII per la persecució contra els jueus, aquesta encara es tornà més foribunda, feu que l'episcopat holandès demanés al pontífex que no es pronunciés més per evitar mals pitjors.

Al final de la xerrada, Ramon Corts es va preguntar: podria haver fet més? Potser li va faltar profetisme? I breument recordà que, tot i que no va fer una denúncia pública, sí que va actuar amb tota la xarxa de parròquies i convents de Roma per salvar molts jueus.

En conclusió, la conferència del Dr. Ramon Corts va aportar una visió matisada i rigorosa sobre la figura de Pius XII, desmantant alguns dels tòpics més estesos i posant de manifest la complexitat del context històric —un dels més foscos de la història— en què va actuar.

Els perills i oportunitats de la Intel·ligència Artificial

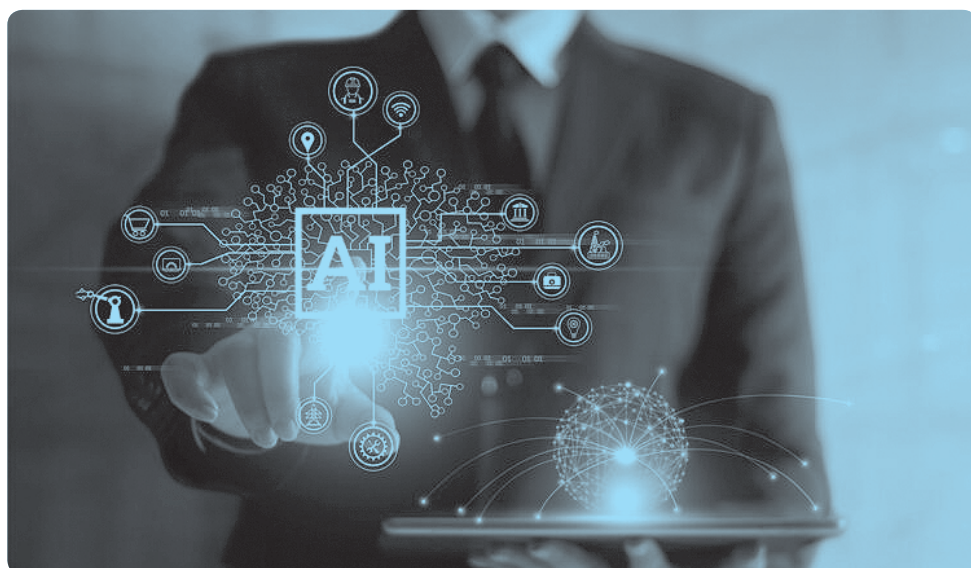
Nota de la Santa Seu

Els advertiments del papa Francesc sobre la Intel·ligència Artificial (IA) han servit de base per a *Antiqua et nova*, un document elaborat pel dicasteri per a la Doctrina de la Fe i el dicasteri per a la Cultura i l'Educació. S'hi analitza la relació entre la IA i la intel·ligència humana, destacant els reptes i les oportunitats d'aquesta tecnologia en diferents àmbits de la societat. D'una banda, reconeix els avenços que pot aportar aquesta novetat en sectors com l'educació, la sanitat i l'economia, però també alerta dels riscos que pot generar, especialment en àmbits com el treball, les relacions humanes i la guerra. En aquest darrer aspecte, el Vaticà assenyala la preocupació per l'ús de sistemes d'armes autònomes capaços d'identificar i atacar objectius sense intervenció humana. Això, segons el document, podria accelerar una cursa armamentística desestabilitzadora amb conseqüències devastadores per als drets humans. Per aquest motiu, el Sant Pare ha demanat la prohibició d'aquestes armes. El text també alerta sobre el risc de deshumanització en l'educació i la sani-

tat. Si bé la IA pot millorar l'accés al coneixement i a la informació, també pot empobrir el pensament crític i reduir la relació entre alumnes i professors. En l'àmbit mèdic, la IA mai no hauria de substituir la relació entre metge i pacient, ja que això podria augmentar la solitud dels malalts i agreujar les desigualtats en l'accés a la salut.

D'altra banda, *Antiqua et nova* denuncia el perill de la manipulació informativa amb *fake news* i *deepfakes*, com també la concentració del poder tecnològic en unes poques grans corporacions. Semblantment, posa de manifest els riscos de la vigilància digital i la possible instrumentalització de la IA per al control de les persones i la seva llibertat de consciència.

Finalment, el document subratlla la necessitat d'un desenvolupament ètic de la IA, recordant que aquesta tecnologia ha de ser una eina al servei del bé comú i no pas una amenaça per a la dignitat humana. «La IA només ha de ser complementària de la intel·ligència humana, mai no la pot substituir», conclou el text.

La Pel·lícula

La llegada

Dirigida per Alejandro Rojas i Juan Sebastián Vásquez

Espanya, 2022

Intèrprets: Alberto Ammann i Bruna Cusi

Intriga

Diego, un urbanista veneçolà, i Elena, una ballarina de Barcelona, es traslladen als Estats Units amb els seus visats aprovats per començar una nova etapa. El seu objectiu és fer créixer les seves carreres professionals i formar una família en la que anomenen «terra de les oportunitats».

Però, en arribar a la zona d'immigració de l'aeroport de Nova York, són escortats fins a la sala d'inspecció secundària, on han de sotmetre's a un rigorós control per part dels agents de duanes. Allà viuran un procés incòmode i un interrogatori esgotador, dissenyat per a esbrinar si amaguen alguna cosa.

Es pot trobar a Netflix.

Compartir versus descartar

Romà Casanova, bisbe de Vic

Quan érem petits havíem sentit moltes vegades com els nostres pares ens deien: «Heu d'aprendre a compartir», en situacions de discussió entre germans. Ens hem fet grans i continuem tenint la necessitat d'escoltar aquesta lliçó per a no caure en l'individualisme que la cultura dominant i el nostre egoisme ens imposen. No compartir el que tenim com a regal —perquè tot és do i tot és gràcia— és oblidar-nos de l'altre en les seves necessitats; la qual cosa, amb paraules del papa Francesc, és caure en el parany de l'exclusió d'aquells a qui no interessa de veure per no complicar-se l'existència; i aquest no és pas camí d'autèntica humanitat.

En el gest generós de donar i tenir en compte els altres descobrim la veritable humanitat que ens dignifica.

Mans Unides, en la Campanya contra la Fam d'aquest any, ens fa present un missatge tan paradoxal com cert: «Compartir és la nostra riquesa.» De fet, aquesta associació eclesial per al desenvolupament de les persones, en la seva experiència de seixanta-cinc anys, ens recorda quelcom que no podem oblidar mai: la necessitat de compartir. El camí recorregut per Mans Unides mostra com el fet de tenir en compte els qui viuen en la indigència de coses bàsiques com l'aliment, la sanitat, l'educació, la salubritat, i, al mateix temps, ser capaços d'obrir per a ells camins vers una més gran dignitat de vida, és riquesa humana, tant per als qui reben l'ajut com per als qui comparteixen allò que tenen perquè això sigui possible.

Acollir la crida a compartir que ens arriba per mitjà d'aquesta associació és una oportunitat per a experimentar la riquesa que brota de la generositat com a resposta

a les urgències del nostre món. Mans Unides precisa la resposta a les necessitats de la gent amb projectes concrets en molts països. Les dades ens parlen de cinc-cents cinquanta projectes desenvolupats en cinquanta-un països l'any 2023. Rere cada projecte hi ha molts rostres de persones que troben en la seva situació un signe que fa brillar l'esperança en els seus cors. La invocació del Sant Pare és clara: «Imploro, de manera urgent, esperança per als milions de pobres, que sovint no tenen el necessari per a viure. Enfront de la successió d'onades de pobresa sempre noves hi ha el risc d'acostumar-s'hi i resignar-se. Però no podem apartar la mirada de situacions dramàtiques que avui es constaten a tot arreu » (*Spes non confudit*, 15). Si som capaços de compartir bonament el que tenim, experimentarem un augment d'humanitat en el nostre cor i expressarem que tota persona ens importa, descartant l'egoisme que ens aboca a la tristesa.

